

NÜXĨRAÛXŪ GA POPERA GA TIMÚTEUCAᶆ NAXŪMATŪXŪ GA PAURU

Timúteuxũ narũmoxê ga Pauru

1 ¹⁻²Pa Timúteux, chama i Pauru nixĩ i cuxcaᶆ chanaxũmatũxũ i nhaã popera. Rũ choxũ nixĩ ga jamuxũ ga Ngechuchu ja Cristu na norũ puracũ chaxũxũcaᶆ, jerũ jemaãcũ nanaxwaxe ga Tupana ja tũxũ maxẽxẽecũ rũ tórũ Cori ja Ngechuchu ja Cristu ja ínanᶆguxẽegũcũ. Rũ cuma Pa Timúteux, rũ chaune cuixĩ i Tupanaãrũ orewa jerũ chauxũtawata nixĩ ga cunajaxuxũ ga Tupanaãrũ ore ga noxrix. Rũ chanaxwaxe ja Tanatũ ja Tupana rũ tórũ Cori ja Ngechuchu ja Cristu rũ poraãcũ cuxũ narũngũxẽegũ rũ nũxũ cungechaũtũmũũ rũ cuxũ nataãẽxẽegũ.

Timúteuxũ naxucuxê ga Pauru nachiga ga jema nguxẽetaegũ ga tama aixcuma ixixũ

³Jexguma cuxna ichaxũãchigu na Machedóniããnewa na chaxũxũcaᶆ rũ cumaã nũxũ chixu na Epéchiuarũ íãnegu na curũxãũxũcaᶆ. Rũ chanaxwaxe i ngẽma cungẽxmaẽcha erũ nangẽxmagũ i duũxũgũ i doramaremaã

ngẽma nangũxẽẽxũ i ngẽma jaxõgũxũ, rũ chanaxwaxe i cujanaxoxẽẽ i guxũma i ngẽma nguxẽetaegũ i doragũmare ixĩgũxũ. ⁴Rũ chanaxwaxe i ngẽma duũxũgũmaã nũxũ cuixu na nũxũ naxoexũcaᶆ na namaã nangũxẽẽãxũ i ngẽma oregũ rũ nacũmagũ ga nuxcũmaxũgũxũ ga duũxũgũ nagu íxũ. Erũ guxũma i ngẽma oregũ rũ doramare nixĩ, rũ ngẽmagagu dũxwa nũgũmaã nanuẽ i duũxũgũ. Rũ ngẽma oregũ rũ tama aixcuma nũxũ narũngũxẽẽ i duũxũgũ na meã Tupanaãxũ jaxõgũãxũcaᶆ. ⁵Notũrũ Tupana nanaxwaxe i tórũ maxũnewa na ingearũ pecaduãxgũxũ, rũ na mexũgu rũxĩnũẽxũ, rũ aixcuma meã na jaxõgũxũ. Rũ nũma tũxũ namu na ngẽmaãcũ imaxẽãcũma jĩgũ na ingechaũgũxũ. ⁶Notũrũ nhuxre i duũxũgũ rũ marũ nũxna nixĩgachi i Tupanaãrũ ore na nawe naxĩxũcaᶆ i ngẽma ore i taxuwama mexũ i nuẽwa nagagũmarexũ. ⁷Erũ nũmagũ tũxũ nangũxẽẽchaũ i ngẽma mugũ ga Muĩsé tũxna ãxũ, notũrũ tama nũxũ nacuaxgũ i tacũchiga na jĩixũ i ngẽma tamaã nũxũ

jaxugüexũ rü tüxũ nangúexẽxũ woo nũma nagu naxĩnũẽgu rü meãma nüxũ nacuaxgũ. ⁸Rü nüxũ tacuax rü ngẽma mugũ ga Muísẽ tüxna ãxũ rü tüxũ name ega Tupana naxwaxexũãcũma naga ixĩnũẽgu. ⁹⁻¹⁰Notürü nüxũ tacuaxgũ rü guxũma i mugũ rü ngẽma duũxũgũ i chixexũ ügũxũcax nixĩ. Rü ngẽma nixĩ i ngẽma duũxũgũ i tama irũxĩnũẽchaũxũ, rü ngẽma tama norü ãẽxgacũga ãnũẽxũ, rü ngẽma chixexũ ügũxũ, rü ngẽma pecaduãxgũxũ, rü ngẽma tama Tupanaga ãnũẽxũ, rü ngẽma nanatũxũ rü naẽxũ imaxgũxũ, rü guxũma i ngẽma máẽtagũxũ, rü ngẽma naxũneãrũ ngũchaũwe rüxĩxũ, rü ngẽma jatũgũ rü ngexũgũ i naxrũũ jatũxũ rü ngexũmaã ngẽãẽgũxũ, rü ngẽma duũxẽgũmaã taxegũxũ, rü ngẽma idorataãxgũxũ, rü ngẽma ãẽxgacũgũmaã idoragũxũ, rü guxũma i ngẽma duũxũgũ i naxũgũxũ i tacũ rü togũ i chixexũgũ i tama Tupanaãrũ nguxẽẽtaemaã wũxigũxũ. ¹¹Rü ngẽma Tupanaãrũ nguxẽẽtae, rü nüxũ itajangau nagu i norü ore i mexũ i tüxũ nüxũ cuaxẽẽxũ i nhuxãcũ tüxũ na nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gũxũ. Rü ngẽmaxũ na chixuxũcax nixĩ ga choxũ namuxũ ga nũma ja Tupana ja aixcuma mexẽchicũ.

**Pauru rü Tupanana moxẽ naxã
jerü nüxũ nüxũ nangechaũ
ga norü chixexũgũ**

¹²Rü moxẽ nüxna chaxã ja Ngechuchu ja Cristu ja tórü Cori erü nũma choxũ nangugũ rü wüxi i mexũ i norü duũxũ chixĩ, rü ngẽmacax choxũ naxuneta na norü puracũ chaxũxũcax. Rü nũma guxũguma choxũ narũngũxẽẽ na nüxũ

chixuxũcax i ngẽma norü ore. ¹³Ûpa ga chama rü chixri nachiga chidexa ga Cristu, rü nachi chaxai ga jema duũxũgũ ga nüxũ jaxõgũxũ, rü poraãcũ chixexũ namaã chaxũ. Notürü woo jemaãcũ na chamaxũxũ, rü Tupana choxũ nüxũ nangechaũ ga jema chorü chixexũ, jerü tama aixcuma nüxũ chacuax ga tacũ na chaxũxũ, jerü taũta nüxũ chajaxõ ga Cristu ga jexguma. ¹⁴Rü jemaãcũ ga tórü Cori ja Ngechuchu rü poraãcũxũchima chamaã namecũma jerü choxũ narũngũxẽẽ na nüxũ chajaxõxũcax rü nagagu nüxũ changechaũxũcax i guxũma i duũxũgũ. ¹⁵Rü pemaã nüxũ chixuxchaũ i wüxi i ore i aixcumaxũchi ixĩxũ i inaxwaxegũxũ na guxãma nüxũ cuãxũ. Rü Ngechuchu ja Cristu rü nhama ga naãnewa nangu na namaxẽxẽẽxũcax i pecaduãxgũxũ. Rü natanũwa rü chama nixĩ ga guxũãrũ jexera na chixexũ chaxũxũ. ¹⁶Notürü Tupana choxũ nüxũ nangechaũ ga jema chorü chixexũ na chawa duũxũgũxũ nüxũ nadauxẽẽxũcax ga nhuxãcũ nũma ga Ngechuchu ja Cristu jaxna chamaã na naxĩnũxũ ga woo guxũ ga pecaduãxgũxũãrũ jexera chixecũ na chĩixũ. Rü ngẽmaãcũ wüxi i cuaxrũũ chixĩ naxcax i guxũma i duũxũgũ na nũmagũ rü ta nüxũ nangẽxmaxũcax i maxũ i taguma gũxũ. ¹⁷Rü nhuxma tanaxwaxe i guxũgutãma nüxũ ticuaxũũgũ rü tanataxẽẽgũ ja jima nüxĩcatama Tupana ixĩcũ. Rü woo tama nüxũ tadaugũ i nhuxma notürü guxũguma tórü ãẽxgacũ ja Rei nixĩ rü tagutãma naju. Rü ngẽmaãcũ jĩixũ. ¹⁸⁻¹⁹Pa Chaune, Pa Timóteux, nhaã nixĩ i chorü ore i cumaã nüxũ chixuxũ. Rü

ũpa ga jexguma Tupana jadexaxẽẽgu ga nhuxre ga taeneẽgũ, rü nüxũ nixugũgũ na cuma rü tá mexũ i Tupanaãrũ orearũ uruũ cuĩxũ. Rü nhuxma chanaxwaxe i jemagũ nüxũ ixuxũrũ meã cujanguxẽẽ i ngẽma puracũ i mexũ i Tupana nawa cuxũ muxũ. Rü chanaxwaxe na aixcuma kujaxõxũ rü cuãẽwa cumatama nüxũ cucuãxũ na aixcuma namexũ i ngẽma puracũ i ícuxũxũ. Nhuxre i duũxũgũ rü nüxũ nacuxgũchirex i tacũ nixĩ i mexũ na naxũgũãxũ, notürũ chixexũãma naxũgũ. Rü ngẽmacax düxwa nüxũ narũxoe na Cristuaxũ jaxõgũãxũ. ²⁰Rü jemaãcũ nüxũ naxũpetũ ga Imenẽũ rü Arejãdre. Rü düxwa chama Chatanána chanawogũ ga jema taxre na Chataná ngũxũ nüxũ ingexẽẽgũxũcax na ngẽmawa nüxũ nacuxgũxũcax na tama namexũ na chixri Tupanachiga jadexagũxũ.

**Name nixĩ i guxũma i
duũxũgũcax tajumuxẽgũ**

2 ¹Rü nhuxma rü tá pemaã nüxũ chixu na nhuxãcũ namexũ na pejumuxẽgũxũ. Rü noxri chanaxwaxe i naxcax pejumuxẽgũ i guxũma i duũxũgũ. ;Rü Tupanana naxcax peca na nüxũ nangũxẽẽxũcax rü nüxũ nüxũ nangechãũxũcax i norũ pecadugũ! ;Rü moxẽ nüxna naxã ja Tupana naxcax i guxũma i norũ ngũxẽẽ i guxũ i duũxũgũna naxãxũ! ²Rü ngẽxgumarũ ta name nixĩ i naxcax pejumuxẽ i guxũma i nachiũãnegũarũ ãẽxgacũgũ i tacũgũ rü guxũma i ngẽmatũũwa ngẽmagũxũ i ãẽxgacũgũ na ngẽmaãcũ itaãẽgũxũcax rü tũxũ nangẽxmaxũcax i wũxi i maxũ i mexũ i Tupanapexewa rü

guxũ i duũxũgũpexewa. ³Rü ngẽma nixĩ i mexũ rü ngẽmamaã nixĩ i nataãẽxũ ja jima tũxũ maxẽxẽcũ ja Tupana. ⁴Erũ nüma nanaxwaxe i guxããxũma na nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gũxũ. Rü nanaxwaxe i guxãma na nüxũ cuãxũ i ngẽma ore i aixcuma ixĩxũ. ⁵Rü nüma ja Tupana rü wũxitama nixĩ. Rü ngẽxgumarũ ta wũxitama nixĩ i taétiwa chogũxũ na Tupanaxũtawa tũxũ nangugũxẽẽxũcax. Rü nüma nixĩ ja Ngechuchu ja Cristu ja Tupana Nane ga duũxũxũ ixĩcũ. ⁶Rü nüma ga Ngechuchu rü nügũ inaxã rü naju na guxũ i duũxũgũãxũ naxũtanũãxũcax na Tupanaxũtawa nangugũxũcax. Rü jexguma Ngechuchu juxgu nixĩ ga Tupana janguxẽẽxũ ga jema ũpaacũ duũxũgũmaã nüxũ jaxuxũ na nhuxãcũ tá namaxẽxẽãxũ. ⁷Rü Tupana choxũ naxuneta na norũ orearũ ngerũ chĩxũcax. Rü choxũ namu na chanangũxẽẽxũcax i ngẽma duũxũgũ i tama Judẽgũ ixĩgũxũ na nümagũ rü ta jaxõgũãxũcax rü nüxũ nacuxgũxũcax i ngẽma ore i aixcuma ixĩxũ. Rü ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü aixcuma nixĩ, rü tama pexũ chawomũxẽẽ. ⁸Rü nhuxma chanaxwaxe i guxũwama najumuxẽgũ i jatũgũ. Rü chanaxwaxe i ngearũ pecaduãxãcũma naxugũmexẽ rü ngẽmaãcũ tama texẽmaã nanuẽãcũma rü tama tacũchiga nügũ nachoxũgagũãcũma najumuxẽgũ. ⁹Rü chanaxwaxe i ngexũgũ rü tauxchaãcũ ũxũ i naxchirugu nicuxgũ, rü tauxchaãcũ nügũ namexẽẽjaegũ, rü tama porãcũ nügũ nangaxãẽgũ uirumaã rü nuta i tatanũxũmaã rü naxchiru i tatanũxũmaã. ¹⁰Notürũ

narümemaẽ nixĩ i meãmare Tupanacax namaxẽ, rü mexũ i puracü naxügü, erü ngẽmaãcü nanaxwaxegü na namaxẽxũ i ngẽma ngexũgü i aixcuma Tupanana nügü ägüxũ. ¹¹Rü chanaxwaxe i ngexũgü rü meã inaxĩnüë i ucuxëgü. Rü tama name na nachoxũgawaxegüxũ. ¹²Erü ngexũgüna rü chanachuxu na jatügüxũ nangüxëëxũ, rü jatiarü äëxgacü na jjiixũ. Rü name nixĩ i inarixĩnüëmare i perü ngutaquexegüwa. ¹³Jerü Tupana rü Adãuxũxira naxü rü jixcama ga Ewaxũ. ¹⁴Rü Chataná rü tama Adãuxũ nawomüxëë, notürü jema ngecũxũ nixĩ ga nawomüxëëxũ. Rü jemaãcü pecadugu ingu ga jema ngecü. ¹⁵Rü jemacax Tupana nüxũ nixu rü tá poraãcü nüxũ nangux i ngẽma ngexũgü i ngëxguma naxiraxacügügu. Notürü ngĩma i ngecü rü tá inajaxu i maxũ i taguma gúxũ ega meã ngixãcügümaã inacuxgu, rü mexũgu naxĩnüãcüma jaxõõgu, rü guxũguma duũxũgüxũ nangechaũgu rü meã Tupanapexewa namaxëgu.

Jaxõgüxũärü äëxgacügüchiga

3 ¹Rü pemaã nüxũ chixuxchaũ i wüxi i ore i aixcuma ixixũ. Rü ngëxguma chi texé naxwaxegu na jaxõgüxũärü äëxgacü tiixũ, rü mexũ i puracü nixĩ i naxcax tadauxũ. ²Rü jixema jaxõgüxũärü äëxgacü rü tanaxwaxe na aixcuma mecü tiixũ na taxüema tümachiga chixri idexaxüçax. Rü tanaxwaxe i wüxixicatama tixĩ ja tümamax, rü aixcuma meã tamaxũ rü mexũguxicatama tarüxĩnü na guxũ i duũxũgü tüxũ ngechaũgüxüçax. Rü tanaxwaxe i guxũguma meã duũxũgüxũ

tajaxu i tümapatawa, rü mexũ i ngüxëëruũ tixĩ. ³Rü tama name i wüxi i ngãxwaxexũ rü nuwaxexũ tiixũ, rü tama name i tümäärü dñeruguama rüxĩnüxë tiixũ. Notürü name nixĩ i guxũ i duũxũgümaã jaxna taxĩnü rü namaã tamecüma. ⁴Rü tanaxwaxe i meãma tümachiümaã itacuax, rü tümaxãcügü rü meã tümaga naxĩnüë, rü tüxũ nangechaũgü. ⁵Erü ngëxguma chi tama tümachiümaã meã itacuaxgu rü çnhuxãcü i guxũma i Tupanaãxũ jaxõgüxũmaã meã itacuáxü? ⁶Rü jixema jaxõgüxũärü äëxgacü ixixë rü tama tanaxwaxe na ngexwacax jaxõxë na tiixũ, erü nhuxguacü rü ngëmacax tügü ticuaxüũ. Rü ngëmagagu düxwa nagu tangu i ngẽma pocu i Chatanáxũ namaã napocuxũ ja Tupana. ⁷Rü tanaxwaxe i aïxrüxũ i ngẽma duũxũgü i tama jaxõgüxũ rü tüxũ nangechaũgü na taxüema chixri tümachiga idexagüxüçax rü tama Chataná chixexũgu tüxũ na nguxëëxüçax.

Jatügü i diácunugü i tupaucawa ngüxëëtaegüxüchiga

⁸Rü ngëxgumarüũ ta i ngẽma jatügü i tupaucawa ngüxëëtaegüxü ixigüxũ rü nanaxwaxe i mexũguxicatama rüxĩnüëxũ nixigü. Rü nanaxwaxe i aixcuma najanguxëëgü i ngẽma nüxũ jaxugüxũ. Rü tama nanaxwaxe i ngãxëëchagüxũ nixigü rü exna norü dñeruguama rüxĩnüëxũ nixigü. ⁹Rü name nixĩ i meãma nüxũ nacuxgü i guxũma i Tupanaärü ore, na nüxũ nacuxgüxüçax na tacüçax na jaxõgüãxü. Rü nanaxwaxe i nügüãëwatama nüxũ nacuxgü na norü

maxũ rü aixcuma jamexũ i Tupanapexewa. ¹⁰Rü tanaxwaxe i to i puracüwa nüxũ taxügüxira i noxrix. Rü ngëxguma marü taguma chixexũ naxügügu, rü marü name i tupaucawaarü ngüxcëruũ tajaxïgüxëë. ¹¹Rü ngëma jatügü i tupaucawa ngüxcëtaegüxũ ixïgüxũ rü nanaxwaxe i naxmaxgü rü ta mexügüxicatama tarüxinüë. Rü tama name i oregütaaxgüxe tixïgü, notürü tanaxwaxe i meã namaxë rü aixcuma najangüxcëëgü i ngëma nüxũ tixügüxũ. ¹²Rü ngëma jatügü i tupaucawa ngüxcëtaegüxũ ixïgüxũ rü nanaxwaxe i wüxixicatama tixï ja naxmax. Rü nanaxwaxe i meãma napatacügüaxgümaã inacuaç, rü naxäcügü rü meã naga naxinüë. ¹³Rü ngëma jatügü i tupaucawa ngüxcëtaegüxũ ixïgüxũ, rü ngëxguma meãma naxügüägu i norü puracü i tupaucawa rü guxüma i duüxügü tá nüxũ nangechaügü. Rü nhuxmach i nümagütama i ngëma jatügü rü tá jexeraäcü nüxũ natauxcha na nüxũ jaxugüexũ i nhuxäcü Tupana nanaxwaxexũ i Ngechuchu ja Cristuaxũ na jaxögüäxũ i duüxügü.

Aixcuma nixï i ngëma ore i Tupana tüxũ nüxũ çaxëëxũ i Cristuchiga

¹⁴⁻¹⁵Rü chama chanaxwaxe i paxa ngëma chaxü na cuxü íchajadauxüçax. Notürü ngürüäch i tama paxa ngëma chaxü, rü ngëmacax cuxçax chanaxümatü i nhaã popera na nüxũ cucuáxüçax i nhuxäcü tanaxwaxe na namaxëxũ i ngëma duüxügü i jaxögüxũ. Erü nümagü nixï i Tupana ja maxücüaru duüxügü jixïgüxũ rü nüxũ jaxugügüxũ

rü ínapoxügüaxũ i Tupanaärü ore i aixcuma ixïxũ. ¹⁶Rü jixema nüxũ tacuaç rü aixcuma namexëchi i ngëma ore ga noxri ëxügüxũ i nhuxma Tupana tüxũ nüxũ çaxëëxũ i Cristuchiga. Rü nüma ga Cristu rü duüxügüxũ nügü nawex ga jexguma nhama ga naãnewa najexmagu. Rü Naãë i Üünexũ nüxũ nixu na mecü jïixũ. Rü Tupanaärü orearu ngeruügü i dauxüçüçax nüxũ nadaugü. Rü guxü i nachüüänegüwa rü duüxügü nüxũ nixugüe i nachiga, rü guxüwama duüxügü nüxũ najaxögü. Rü Nanatü rü wenaxärü dauxügüxũ i naãnewa nanaga i ngextá ínamexëchixüwa.

Duüxügü i nüxũ rüxoexũ na jaxögüäxüchiga

4 ¹Tupanaãë i Üünexũ rü nüxũ nixu rü ngëxguma jangaicagu na nagüxchaüxũ i naãne rü nümamaxü i duüxügü rü tá nüxũ narüxoe na jaxögüäxũ i Tupanaärü ore i mexũ. Rü tá nawe narüxï i duüxügü i doramare i orexü ixügüxũ i Chatanáärü ngüxcëtae nangüexëëxũ. ²Rü ngëma jaxögüxũ rü tá nüxũ inarüxinüë i ngëma duüxügü i meã maxënetaxũ rü idorataaxgüxũ. Rü ngëma duüxügü rü jeüçürü nanaxügü i ngëma chixexũ rü düxwa namaã nixü na chixexügüxicatama naxinüëxũ. ³Rü ngëma duüxügü rü nanachuxu na íjangïgüxũ i duüxügü. Rü nanachuxu na duüxügü nangöxgüxũ i nhuxre i ònagü rü woochireç Tupana nanaxü i guxüma i ònagü na moxë naxçax inaxägüäcüma nangöxgüäxüçax i norü duüxügü i jaxögüxũ rü nüxũ çaxgüxũ i norü ore i aixcuma ixïxũ. ⁴⁻⁵Notürü guxüma i Tupana üxũ rü name. Rü taxuacüma

nüxü taxo ega Tupanana moxê naxçax ixãiraãcúma najauçgu. Erü Tupanaãrü ore rü ngêma jumuxê rü nanaxüünexêê i ngêma òna i Tupanapexewa, rü ngêmacax name nixí na nangóçü.

**Wüxi i mexü i Ngechuchu
ja Cristuarü ngüxêëruü rü
mexümaã nanguxêëtae**

⁶Rü ngêxguma ngêma cumaã nüxü chixuxü i oremaã cunangúexêëgu i taeneë i jaxögüçü, rü ngêxguma nawa cungúechagu i ngêma ore i marü cuixóçü, rü ngêxguma nagu cuixüêchagu i ngêma mexü i nguxêëtae i marü nagu cuixüçü, rü ngêxguma tá nixí i wüxi i mexü i Ngechuchu ja Cristuarü ngüxêëruü cuiüçü. ⁷Rü tama name na naga cuixüüçü i nhama i naãnecüãxãrü dexagümare i tama aixcuma ixüçü. Notürü name nixí i guxüçguma cugü cuporaxêe na jexeraãcü Tupanaxü cungechaüçüçax rü nawe curüxüçüçax rü naxçax cumaxüçüçax. ⁸Rü wüxi i mexü nixí na naporaxêëçü rü jaxüçxcüçêëçü i taxiüne na aixcuma naporaxüçax. Notürü ngêmaãrü jexera narümetae nixí na jigü iporaxêëçü na Tupanaxü ingechaüçüçax erü ngêma rü guxüwama tüxü name i nhama i naãnewa rü dauçüçguxü i naãnewa rü ta. ⁹Rü aixcuma nixí i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü name nixí i guxãma tajaxögü. ¹⁰Rü ngêmacax nixí i ipuracüexü rü jigü iporaexêëçü na nüxü ixuxüçax i ngêma ore i mexü, erü nüxü tajaxögü ja tóru Tupana ja maxüçü ja guxããrü maxêxêëruü ixüçü. Erü nüma nixí i namaxêxêëãxü i ngêma duüxüçgü i nüxü jaxögüçü. ¹¹Rü chanaxwaxe i cunangúexêê i ngêma ore rü duüxüçgüçü cumu na naxauregüãxüçax.

¹²Meã cugüna nadau na taxúema cuxü naxoxüçax naxçax i ngêma na cungextüçüçü! Rü name nixí i wüxi i mexü i cuaxruü cuixí naxçax i guxüma i ngêma jaxögüçü. Rü ngêmacax cunaxwaxe i mexü i oremaã cuidexa, rü meã duüxüçgüçexewa cumaxü, rü aixcuma nüxü cungechaü i guxüma i duüxüçgü, rü meã Tupanaãxü cujaxõ, rü napexewa meã cumaxü. ¹³Rü chanaxwaxe i ngutaquexewa rü guxü i duüxüçgüçexewa nüxü cudaumatü i Tupanaãrü ore, rü duüxüçgümaã nüxü cuixu na nhuxü nhaxüchiga jüçü. Rü chanaxwaxe i ngêmaãcü cunangúexêê rü nüxü cunangúchaüçêê i ngêma taeneëçgü nhuxmatáta ngêma changu i chamax. ¹⁴Rü ngêmacax name nixí i aixcuma namaã cupuracü i ngêma cuax ga Tupana cuxna äxü ga jexguma norü puracüçax cuxü naxunetagu rü jema jaxögüçüãrü äëxgacüçgü cuxü jangögüãcüma cumaã nüxü jaxuxgu na cuxna naxããxü ga jema cuax. ¹⁵Meã naxü i guxüma i ngêma cumaã nüxü chixuxü, na ngêmaãcü guxü i duüxüçgü nüxü daugüçüçax na nhuxäcü guxü i ngunexüçgü jexeraãcü meã Tupanacax na cumaxüçü! ¹⁶Inaxuãe na nhuxäcü meã cugüna cudauxü rü nhuxäcü meã cunangúexêëçü i ngêma togü! Erü ngêxguma meã cunaxüçgu i guxüma, rü tá cunajaxu i maxü i taguma gúçü rü ngêma togü i cuxü irüçinüëçü rü tá ta nüxü curüngüçêê na nümagü rü ta najauçgüãxüçax i ngêma maxü.

**Nhuxäcü nixí i namexü na nüxü
ingechaüçü i ngêma jaxögüçü**

5 ¹Taguma name i cunanga i wüxi i jatü i cuxü rüjamaëçü. Rü narümetae nixí i meãma cunaxucüçê

nhama cunatürüü. Rü ngêma ngextüxcügü rü name nixi i meãma namaã cuidexa nhama cueneëgüxüchirüü. ²Rü jixema jaguãxgü ja ngexegü rü name nixi i meãma tümamaã cuidexa cuexüchirüü. Rü ngëxgumarüü ta i paxügü rü name nixi i meãma namaã cuidexamare wüxi i cuejaxüchirüü, rü tama name i chixexügu namaã curixünü. ³¡Tüxü rüngüxëë ja jixema jutegüxe ega aixcuma tacü tüxü tauxgu! ⁴Notürü ngëxguma chi wüxi i jutecü ngixü nangëxmagu i ngixácügü rü exna ngítaagü, rü name nixi i nümagü ngixü narüngüxëëgü rü ngixna nanaxã i tacü i ngixü taxuxü. Erü Tupana nanaxwaxe na ngítanüxüira ngixna daugüxü na ngëmaãcü jangutanüxëëgüãxücax ga jema naë na najaexëëxü. ⁵Notürü jixema jutexe ja tüxica irüxáüxë rü tüxü nataxúxe i tümatanüxü, rü Tupanaxütawaxicatama ítanangüxëë i tümaärü ngüxëë rü guxüguma woo chütacü rü ngunecü rü tajumuxë na tüxü nangüxëëxücax. ⁶Notürü jixema jutexe ja tümaärü ngüchaügüxicatama rüxünüxë, rü Tupanapëxewa rü nhama tajuxürüü tixi. ⁷Rü ngêma nixi i ore i tá cunangüxëëxü i ngêma jaxõgüxü na nügüna nadaugüxücax na taxüüma i chixexü naxügüxücax rü taxüema nachiga chixri idexagüxücax. ⁸Erü ngëxguma chi wüxie rü tama meã nüxna tadaxgu i tümapatacüãxgü rü tümaë rü tümanatü, rü maneca tama aixcuma meã Tupanaãxü tájaxõ. Rü wüxi i tama jaxõxüärü jexera chixecü tixi. ⁹Rü ngëxguma chi wüxi i ngexü i jutexü naxcax ícaxgu na ngêma

jaxõgüxü ngixü rüngüxëëgüxücax rü tanaxwaxe i 60 ja taunecüarü jexera ngixü nangëxma rü wüxitama nixi ga ngite ga ngixü jexmacü ga noxrix. ¹⁰Rü tanaxwaxe i guxüma i duüxügü ngixü nacuauxgü na wüxi i mexü üxcü na jixü. Rü tanaxwaxe i meã ngixácüxü jaexëëcü ijixi, rü meã ngipatawa duüxügüxü jaxucü ijixi, rü jaxõgüxüärü ngüxëërüü ijixi, rü daaweexüärü ngüxëërüü ijixi. Rü ngëmaãcü tanaxwaxe i guxüraüxü i mexü na naxüxü. ¹¹Notürü tama tanaxwaxe i jaxõgüxüärü puracü nixi i ngixna na nadaugüxü i wüxi i jutecü ega tama 60 wa nanguxgu ja ngirü taunecü. Erü wüxi i jutecü i pacü, rü ngëxguma ngirü ngüchaü Cristuna ngixü ixügachixëëgu, rü tá inaxwaxe na wena naxätexü. ¹²Rü duüxügü tá chixri ngichiga nidexagü, erü tama aixcuma ijanguxëë ga jema Cristumaã inaxunetaxü ga noxrix. ¹³Rü ngíma rü düxwa ngextã ijaxáuchigümare, rü náí ja i rü nagu ijarüxãüx, rü düxwa tama ipuracüchaü. Rü tama ngëmaxícatama, notürü düxwa ixoregütaax, rü ijangëxmachigü nawa i ngêma dexa i tama mexü i togüchiga, rü guxüwama nüxü ijaxu i ngêma ore i tama mexü. ¹⁴Rü ngëmacax chanaxwaxe i ngêma jutegüxü i paxügü na wenaxärü naxätëgüxü, rü naxãcügüxü, rü mexü i napataarü daruügü na jixigüxü. Rü ngëmaãcü i ngêma duüxügü i ngichi aiexü, rü taxucürüwa chixri ngichiga nidexagü. ¹⁵Cumaã nüxü chixu i nhaã ore, erü nhuxre i jutecü rü marü nüxü irüxoe i ore i mexü rü Chatanáwe irüxü. ¹⁶Rü ngëxguma chi wüxi i ngecü i jaxõxcü rü ngixü nangëxmagu i

ngítanüxũ i jutecũ, rü name nixĩ i ngĩxũ irüngũxê. Rü ngêmaäcü tâuxũtâma togü i jaxögüxũârü puracü tá nixĩ na ngĩxna na nadaugũxũ. Rü ngêxguma tá nüxũ natauxcha i ngêma togü i jaxögüxũ na ngĩxũ nangũxêëgũxũ i ngêma jutecü i aixcuma ngĩxũ natauxcuma i ngítanüxũgü i ngĩxũ rüngũxêëgũxũ. ¹⁷Rü ngêma jaxögüxũârü âëxgacügü i meâma naxügũxũ i Tupanaârü puracü, rü name nixĩ i ngêma jaxögüxũ aixcuma meâ nüxũ nangechaũgü rü meâ nüxũ nanaxütanügü. Rü guxũârü jexera tanaxwaxe i nüxũ nangechaũgü rü meâ nüxũ nanaxütanügü i ngêma jaxögüxũârü âëxgacügü i meâma nüxũ ixuxũ rü nangúexêëxũ i Tupanaârü ore i mexũ. ¹⁸Erü Tupanaârü orewa rü nhanagürü:

“Tama name i nüxna taxaü i ngêma taxũna i puracüxũ”,
nhanagürü. Rü nhanagürü ta:

“Wüxi i puracütanüxũ rü tanaxwaxe i nüxũ na naxütanüxũ i norü puracü”,

nhanagürü i ngêma Tupanaârü orewa.

¹⁹Rü ngêxguma chi texé nüxũ ixuxgu na chixexũ naxũxũ i wüxi i jaxögüxũârü âëxgacü, rü tâuxũtâma tũxũ icuxĩnĩ ega natauxguma i taxre rü exna tamaëxpüx i togü i duũxũgü i nüxũ daugũxũ na aixcuma chixexũ naxũxũ. ²⁰Notürü ngêma jaxögüxũârü âëxgacügü i aixcuma pecadugu maxêxũ, rü name nixĩ i guxũ i jaxögüxũpexewa cunaxucuxê, na guxũma i ngêma togü i jaxögüxũârü âëxgacügü rü ta namuüëxũcax na naxügüãxũ i tacü rü chixexũ. ²¹Rü nhuxma Tupanapexewa

rü tórü Cori ja Ngechuchu ja Cristupexewa rü ngêma dauxũcũãx i orearü ngeruũgü i Tupana nüxũ ngechaũgüxũpexewa, rü cuxũ chamu na naga cuxĩnũxũ i nhaã ore i cumaã nüxũ chixuxũ. Rü chanaxwaxe i ngêma cumaã nüxũ chixuxũrüü meã cunaxucuxê i guxũma i ngêma jaxögüxũ rü nüétama ega woo texé tixĩgu.

²²¡Tama cunhuxãê i jaxögüxũârü âëxgacüxũ na cjangucuchixêëxũ i wüxi i duũxũ! Notürü name nixĩ i noxri rü meã nagu curüxĩnĩ i ngêma erü ngürüãchi tá wüxi i duũxũ i pecadu üechaxũ cuingucuchixêë, rü cugagu tá nixĩ erü tama icuxuãê. ¡Rü meã cugüna nadau na tama pecadugu cunguxũcax! ²³Rü ngêma na cunguxnecaũxũ i nhuxguacü, rü name nixĩ i íraruwa wĩtne cujaxaxü, rü tama i dexáxicatama. ²⁴Rü nangêxma i duũxũgüarü pecadugü i noxtacüma ngóxũ naxũpa na Tupana nüxna caxũ. Notürü nangêxma i to i pecadugü i duũxũgüarü rü tâuxũtâma nangox nhuxmatáta naãneârü guxwa nanguxgu rü Tupana tũxna icagügu. ²⁵Rü ngêxgumarüü ta nangêxma i duũxũgüarü puracügü i mexũ i Tupanacax naxügüxũ i nhuxma marü nüxũ idauxũ. Rü nangêxma ta i puracügü i mexũ i nhuxma tama nüxũ idauxũ notürü jixcürä tá nüxũ idaugüamaxũ.

6 ¹Guxãma ja jĩxema jaxögüxe rü ixãârü coriãxê, rü tanaxwaxe i tũmaârü corixũ tangechaũ na ngêmaäcü taxucürüwa texé Tupanachiga rü tórü nguxêëtaechiga chixri idexaxũcax. ²Rü ngêxguma chi wüxi ja duũxê ja

Tupanaãxú jaxóxē rü wüxi i cori i tûmarüü jaxóxûmaã tacoriãxgu, rü tama tanaxwaxe i ngêma na tûmaêneē jîxûçax nüxü tarüxo na nüxü tangechaüxü i tûmaärü cori. Notürü tanaxwaxe i jexeraäcü meã nüxü tapuracü erü tûmaärü cori i nüxü tarüngüxêëxü i tûmarüü jaxóxü nixî rü tûmaêneē i Tupana nüxü ngechaüxü nixî. Pa Timóteux, chanaxwaxe i meãma cunangüxêë i ngêma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü guxüma i jaxögüxüpexewa nüxü cuixu.

**Tupanaärü ore rü aixcuma
tüxü name**

³Rü cumaã nüxü chixu rü nangêxma i duüxügü i namaã nguxêëtaegüxü i ngêma nguxêëtae i tama namaã wüxiguxü i tóru nguxêëtae, rü tama namaã wüxiguxü i tóru Cori ja Ngechuchu ja Cristuarü nguxêëtae i mexü, rü tama namaã wüxiguxü i ngêma nguxêëtae i Tupanaärü orewa ngóxü. ⁴Rü cumaã nüxü chixu rü jixema ngêmaäcü nguxêëtaexe rü tügü ticuaxüü rü taxuüma tacuax. Rü ngêmacax ngêxüriüxümare i dexa rü naxçax tachoxügawaxe, rü tama texéga taxînúchaü, rü düxwa nhama tíðaawexüü tixî namaã i ngêma tûmacüma. Rü ngêmagagu rü taxauxächiwaxe, rü tanuxwaxe, rü togümaã taguxchiga, rü taxüxeaxüma tajaxô. ⁵Rü ngêmaäcü i ngêma duüxügü i chixêëgüxü, rü nügümaã nanuêëcha, rü tama nüxü nacuaxgü i ngêma ore i aixcuma ixîxü, rü nagu narüxînüë rü Tupanaärü orewa nixî i dîëru ngîxü najauxgüxü. ⁶Rü aixcuma nixî i

Tupanaärü orewa nüxü ijarüngaüxü i taxüma i mexü, notürü ngêma mexü rü tûmacaxicatama nixî ja jixema namaã taãêgüxe i ngêma marü tüxü ngêxmaxü. ⁷Rü jixema rü jexguma noxri ixîraegu, rü ngearü jemaxüãxêmaã tabue i nhama i naãnewa. Rü ngêxguma ijuxgu rü taxucürüwa tajange i tóru ngêmaxügü. ⁸Notürü ngêxguma tüxü nangêxmagu i taxchiru rü tóru ðna rü name nixî i ngêmamaãtama tataãêgü. ⁹Notürü ngêma duüxügü i dîëruãxgüchaüxü, rü tama jaxna namaã naxînüë i ngêxguma ngêma dîëruarü ngúchaü nüxü poragu. Rü ngêmacax nagu naji i muxüma i ngúchaügü i taxuwama mexü i chixexüwa nagagüxü, rü ngêmacax düxwa i ngêma duüxügü rü poraäcü nachixe rü norü guxümaãma inajarütauxe. ¹⁰Erü ngêma na dîëru guma na rüxînüxü rü ngêma nixî i guxüma i chixexügüarü ügü. Rü nangêxma i nhuxe i duüxügü i Tupanaärü orexü ítaxü erü dîëru guma narüxînüë. Rü ngêmacax poraäcü nügü nangechaügüxêë rü nügüxü nananguxêëgü.

Tupanaãxü jaxögüamaxüchiga

¹¹Notürü cumax, Pa Timóteux, rü wüxi ja jatu ja Tupanaärüxüchi cuixî. ¡Rü ngêmacax nüxna ixügachi i guxüma i ngêma chixexü! ¡Rü meã Tupanapexewa namaxü, rü norü ngúchaü naxü, rü meã nüxü jaxô, rü nüxü nangechaü i guxüma i duüxügü, rü jaxna namaã naxînü, rü tama cugü icuaxüüçuraxü i cuãêwa! ¹²¡Cugü naporaxêë na meã cujaxôomaxüçax rü cunaxüamaxüçax i Tupanaärü puracü

ega woo tacü rü guxchaxü cuxü üpetügux! ¡Rü cugüna nadau na taguma cuxna na ijanataxuxüçax i maxü i taguma gúxü! Jerü jema maxüçax nixi ga noxri Tupana cuxü jaxuxü ga jexguma muxüma ga duüxügüpeçewa nüxü cuixuxgu na nhuxäcü Ngechuchu ja Cristuaxü na cujaxöxü. ¹³⁻¹⁴Rü nhuxma Pa Timúteux, rü napexewa ja Tupana ja guxäxüma maxëxëcë, rü napexewa ja Ngechuchu ja Cristu ga äëxgacü ga Piratumaä nüxü ixucü ga nhuxäcü Nanatü ja Tupanaäxü na jaxöxü, rü cuxü chamu na naga cuxinüxü i ngëma ore i cumaä nüxü chixuxü. Rü tama chanaxwaxe i cunaxüchicüü i ngëma ore, na taxüema texé tacüçax cuxü oregüxüçax rü chixri cuchiga idexaxüçax. Rü chanaxwaxe i ngëmaäcü meä cunaxü nhuxmatáta ínangu ja tórü Cori ja Ngechuchu ja Cristu. ¹⁵Erü ngëma ngunexü i Tupana nagu naxwaxexügu rü tá Cristuxü nangoxëë. Erü nüxícatama Tupana nixi, rü nüma nixi i aixcuma mecü jiixü rü guxüétüwama nangëxmaxü. Rü guxü i äëxgacügüarü Äëxgacü jiixü, rü guxü i corigüarü Cori jiixü. ¹⁶Rü nüxícatama nixi na taguma najuxü. Rü nüma rü poraäcü ínangóonexüwa namaxü, rü taxucürüwa texé ngëma ngóonexüna tangaicama. Taguma wüxi i duüxü nüxü nadau, rü taxuacüma texé nüxü tadau. Nüma rü guxüguma naporaxüchi rü taguma inajarüxo na Äëxgacü jiixü. Rü ngëmaçax tanaxwaxe i guxäma nüxü ticuaxüügüecha. Rü ngëmaäcü jiixü. ¹⁷Rü jíxema tüxü nangëxmagüxe i muxüma i tümaärü dïëru i nhama i naänewa, rü tümamaä nüxü ixu na tama

ngëmamaä tügü ticuaxüügüxüçax rü tama nagu tarüxínüëxüçax na ngëma tümaärü dïëruwa nüxü itajangaugüxü i tümaärü maxü. Erü ngëma dïëru rü paxa tá nagux. Notürü narümemaë nixi i Tupanagu tarüxínüë, erü jimawa nixi i nüxü itajangaugüxü i tümaärü maxü. Rü nüma nixi i poraäcü tüxna naxäaxü i guxüma i tacü i inaxwaxexü na itaäëgüxüçax. ¹⁸¡Rü namaä nüxü ixu i ngëma muärü dïëruäxgüxü, rü name na ngëmamaä mexü naxügüxüçax rü togü i duüxügüxü nangüxëëgüxüçax! Rü ngëmaäcü tá namu i norü ü i mexü i Tupanapexewa. Rü tanaxwaxe i nümagü i muärü dïëruäxgüxü rü na ínamemaregüxü na togüna naxäaxü rü namaä nangauxü i ngëma norü ngëmaxügü. ¹⁹Rü ngëmaäcü tá nüxü nangëxma i norü mexügü i dauxügüxü i naänewa, rü tá nanajauxgü i ngëma maxü i aixcuma ixixü.

**Pauru rü Timúteuxü namu,
rü jemaäcü inajacuaxëë
ga norü popera**

²⁰Pa Timúteux, ¡meä namaä nangüxëëtae i guxüma i ngëma ore i cuxü chamuxü! Rü tama name na icurüxínüxü i nhama i naänecüäxärü dexagümare i taxuwama mexü rü ngëma ore i doramare ixixü i duüxügü nüxü ixugügünetaxü na ore i nawa nüxü icuáxü jiixü. ²¹Erü nhuxre i nümagü i ngëma noxrütama cuaxgu íxü, rü düxwa ngëmagagu Tupanana nixígachi. Rü chanaxwaxe i Tupana meä pexü narüngüxëë.

*Rü nuäma pexna,
Pauru*